

En borgerlig bekjennelse

Dette er fortellingen om min vei fra raddis til borgerlig. Det er en smertefull historie om identitetskrise, skamfølelse og Jules Vernes glemte helt Sylvius Hog.

Valgets farger

"Du har kledd deg for å markere valgresultatet, du også?"

Det var min yndlingskollega som spurte meg, dagen etter stortingsvalget som gav oss blåblå regjering. Jeg så ned på min knallblå kjole, men forstod ikke hva hun mente. Jeg er jo ikke blå? Jeg stod foran min bevisst sorgsvartkledte kollega, og rødmet.

Kjolevalget mitt var tilfeldig, men jeg var medskyldig i valgresultatet. For første gang i mitt liv hadde jeg stemt noe annen enn sosialistisk. Jeg hadde stemt Venstre. Med vilje. Og det var overraskende vanskelig å takle.

Mannen min helte salt i såret. "Nå, hvordan føles det å ha stemt borgerlig?" var han hjerteløs nok til å spørre. Jeg og borgerlig i samme setning? Kødde du? Joda, jeg vet åssen det ser ut: Høyere utdannelse, gift, to barn, pyntelig hus og en bekymring for klodens framtid som ikke preger meg mer enn det som er kledelig. Men allikevel. Borgerlig, jeg?

Jeg hadde ikke ment å stemme *borgerlig*. Bare tanken kjennes som et svik mot 15-åringen i meg selv, hun som ble rødglødende om noen antydte at sosialisme er noe man vokser av seg. Da jeg puttet stemmeseddelen med den store V-en på i urnen, var den ikke ment for de borgerlige, de blå, de grådige og dølle. Jeg mente å stemme *liberalt*; for frihet, likhet og brorskap! Min stemme var en stemme til Sylvius Hog, ikke til Adam Smith.

Sylvius Hog og andre idealer

Jeg møtte Sylvius Hog i Jules Vernes' roman "Det Store Loddet." Romanen er en av Vernes' absolutt mest dustete, og handler om bortkomne sjømenn og loddshedler og hvor fantastisk Norge og nordmenn er.

Sylvius Hog er mest fantastisk: Jusprofessor og stortingsmann, dannet, veltalende og handlekraftig. Og åpenbart liberal. Med klokskap og vennlighet veileder han våre unge helter i møte med storkapital og sjøforlis, menneskelig desperasjon og dumskap. Julius Hog kan hamle opp med alt, med en gjennomgående raushet og respekt for folk som er annerledes enn ham selv.

Ill 1: Sylvius Hog/Public Domain

Jeg bar Julius Hog med meg gjennom barndommen. Men etter hvert som jeg ble eldre og snudde blikket fra gamle bøker og ut i verden, endret han karakter. Etter hvert så han mer slik ut:

Ill 2: Wikipedia/Public Domain

og slik:

Ill 3: Wikipedia/CC Attribution 2.0

Teksten tilhører Ingebjørg Berg Holm og er publisert på bloggen etdannetrop.no
Frigitt til ikke-kommersiell bruk uten endringer under Creative Commons lisens.

Til slutt glemte jeg Julius Hog. Men da jeg stod ved stemmeurnen, første gang med et for meg radikalt valg av stemmeseddel, skalv jeg kanskje ørlite på hånden? Tvilte jeg kan hende? Og da kom Herr Hog til meg, som et spøkelse fra forgangen liberalisme, og blunket til meg. *"Det går bra!"* sa han liksom. *"Du elsker fortsatt frihet, akkurat som meg!"*

Men dagen derpå kom, avisene skrev om blåblå valgseier og Herr Hog oppløste seg og drev bort i vinden fra Høyre.

Politikken som speilbilde

Dette er ikke en innbakt annonsetekst, og jeg er ikke medlem av Venstre. Jeg skriver ikke for å overbevise noen, (kanskje bortsett fra meg selv,) om at jeg valgte rett. Poenget er ikke *hvorfor* jeg endret politisk ståsted. Poenget er hvor ubehagelig det var.

Det er så mye vi kan bruke til identitetsmarkører. Klesstil, musikksmak, hobbyer, livsstil. Og altså politisk tilhørighet.

Mitt politiske engasjement ble det grunnlaget jeg bygget meg selv som voksen på. Politisk tilhørighet var et speil jeg kunne se meg selv i. Slik er jeg: Radikal. Opprørsk. Rettferdig.

Det selvbildet var skrudd lenger inn i sjela mi enn den faktiske politiske overbevisningen min. Men etter stortingsvalget kunne jeg ikke flykte fra erkjennelsen lengre, og måtte innse at min ungdomsidentitet er tapt. Jeg er ikke radikal og kul. Til nøds *bourgeois bohème*. Men hvem synes det er kult å bytte ut Che Guevara-plakaten sin med et bilde av Mary-Kate Olsen?

Fotballskjorter og politiske merkelapper

Jeg har aldri forstått meg på folk som elsker et fotballag. Greit at det blir morsommere med sport om man holder med et lag. Men jeg har ikke fattet den intense, opplevde tilhørigheten til et lag: Hva har egentlig Barcelona fotballklubb med en nordmann å gjøre? Jeg forventer rasjonalitet. Da virker det fjollete å bygge identitet på hvem man håper er flinkest til å sparke en liten ball.

Vi forventer også rasjonalitet i valg av politisk parti. Man kan stemme ut fra etisk overbevisning eller lommebok, men man bør velge etter en grundig analyse av samfunnet og egne holdninger til utviklingen av det.

Det var av rasjonelle grunner jeg gikk inn i SU. Men det var følelser som gjorde det så vanskelig å innse at jeg nå tenker annerledes. Intellektet mitt stemte borgerlig, men emosjonelt satt jeg fast et annet sted.

Jeg tror jeg forstår meg bedre både på politikk og fotball nå. Det handler om hvem du heier på. Det gjelder å velge noen det er kult å bære skjorta til. Og jeg synes ikke jeg kler å være borgerlig.

Ut fra de borgerlige, vandle stuer!

Det er ikke bare meg som ikke har lyst på merkelappen "borgerlig." Ikke engang de borgerlige partiene synes den er noe kul. Hvem vil være besteborgerlig når man kan være liberal? Sosialismen har kanskje palestinskjerf, rødvin og mesteparten av den gode musikken. Men liberalismen har hippe hornbriller, ironisk tversover og en aldri så liten tjall på baklomma.

Venstre, Høyre og FrP vil gjerne bruke begrepet om seg selv. Begrepet løftes fram som så attråverdig at til og med SV vil pryde seg med det. Forvirringen er komplett og Folk Flest mister helt retningssansen i det politiske landskapet.

Mens pressen fortsatt holder seg til venstre/høyre-aksen som fortellerteknisk grep, virrer både partier og velgere rundt på jakt etter de kledeligste identitetsbeskrivelsene. Selv bærer jeg merkelappen "liberal" som om den var en tømmerhoggerskjorte: Et skall av kulhet for å skjule den usikre, skamfulle middelklasseungen inni meg.

Ill 4: Hvem vil heller være her...(Borgerlig stue. Foto: oslobilder.no CC-BY-Sa 3.0.)

Ill 5:enn her? (Woodstock. Wikipedia/Derek Redmond og Paul Campbell. CC BY-SA 3.0)

En svak rødme

Jeg kan fortsatt kjenne skamrødmen komme når jeg ser hvilke partier jeg har vært med på å slippe inn i regjering. Og jeg blir rødglødende av sinne av Laissez-faire-kapitalisme. Men rødere blir jeg ikke.

Det har alltid vært kulere å være ung og radikal enn å være gammel og satt. Det var ikke lett å forsone meg med at jeg er det siste. Min nye politiske identitet er på mange måter selve inkarnasjonen av døll: Tvilende, kompromissvillig og med en hang til å se ting fra den andre sida og. Men jeg kan i det minste føle Julius Hog kikke meg over skuldra og smile overbærende.

Og så trøster jeg meg med at Venstre er for heroin på resept. Gratis dop til trengende, altså. Om ikke det er raddis, så veit ikke jeg!